

криміналістичних критеріїв. Якщо ж інформація стане підставою для обмеження прав і свобод громадян, для побудови рейтингів соціального кредиту, то поліція та громадянське суспільство навряд чи дійдуть згоди.

УДК [351.74(100):004.9](075.8)

ШВЕЦЬ ДМИТРО ВОЛОДИМИРОВИЧ

доктор юридичних наук, доцент,

заслужений працівник освіти України,

перший проректор Харківського національного університету внутрішніх справ

ПРОБЛЕМИ ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В ПОЛІЦІЙСЬКІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

В даний час використання штучного інтелекту (ШІ) стало досить поширеним у різних сферах суспільного життя. Не стала винятком правоохоронна діяльність. Але одночасно з розширенням можливостей щодо запобігання та розкриття злочинів за допомогою застосування можливостей ШІ виникають різноманітні проблеми, які викликані особливостями соціальної поведінки різних груп осіб залежно від їхнього соціального статусу, освіти, національної належності, віросповідання тощо. Так наприклад, британські поліцейські побоюються помилок та необ'єктивності ШІ.

За даними Королівського об'єднаного інституту оборонних досліджень, британські поліцейські побоюються, що широке застосування ШІ у боротьбі зі злочинністю спричинить необ'єктивну оцінку ризиків, помилки в аналізі даних та кримінологічне прогнозування. Зокрема, представники малозабезпечених груп населення можуть бути віднесені ШІ до групи високого ризику лише тому, що вони частіше контактують із соціальними службами та їх дані з більшою ймовірністю можна знайти в державних базах, на основі яких ШІ саме робить аналіз та прогнози.

Дослідження «Аналіз даних та алгоритмічна похибка в поліцейській роботі» було проведено Королівським об'єднаним інститутом оборонних

досліджень на замовлення Центру етики даних та інновацій (CDEI) у рамках підготовки Великобританії до широкого впровадження ШІ у всі сфери життя. Як відзначають автори дослідження, поліцейські в Англії та Уельсі все частіше використовують у своїй роботі новітні технології, наприклад, розпізнавання осіб та аналіз відеоматеріалів, вилучення даних з мобільних телефонів, аналіз даних із соцмереж, кримінологічне прогнозування, оцінка індивідуальних ризиків тощо.

За словами експертів, використання ШІ дає значні переваги, але водночас викликає серйозні питання з етичної та юридичної точок зору через високу ймовірність помилок і, як наслідок, дискримінацію щодо окремих осіб чи груп осіб.

Але посилене патрулювання тих районів, де, за оцінкою ШІ, висока ймовірність скоєння злочинів, виявилось ефективнішим у зниженні рівня злочинності у конкретних районах, ніж стандартне патрулювання всіх районів поспіль.

Більше того, використання ШІ дозволяло вдвічі точніше прогнозувати місця ймовірного скоєння злочинів у порівнянні зі звичайним аналізом, який проводили співробітники поліції на підставі оперативних даних. Однак з якоїсь причини ця форма аналізу за допомогою ШІ використовується в поліції нечасто.

Найчастіше поліція вдається до допомоги ШІ для оцінки індивідуальних ризиків, тобто для визначення ймовірності скоєння злочинів конкретною особою — у такому разі виникає одна з проблем, на які вказують автори дослідження. Як показує досвід, кримінологічне прогнозування щодо груп осіб має досить високий рівень точності, але щодо окремих осіб точність серйозно знижується.

А якщо, наприклад, якась особа була відзначена ШІ як така, що представляє високий ризик скоєння правопорушення, то перевірити, наскільки вірним був цей прогноз, вдається не завжди — правоохоронні органи зазвичай вживають заходів, щоб у підозрілої особи в жодному разі не було можливості вчинити злочин.

Інша проблема полягає в тому, що через більший обсяг даних про людей із верств населення з низьким рівнем соціально-економічного благополуччя, з

проблемних районів тощо (а саме на основі цих даних відбувається машинне навчання) висока ймовірність помилки та ШІ буде шукатиме злочинців саме у цих групах населення.

Крім того, не виключено впливу людського фактора. За словами одного з поліцейських, опитаних експертами, «чорношкірих чоловіків частіше зупиняють на вулиці та обшуковують, ніж білих, і причина цього у суб'єктивному людському сприйнятті. Але ця суб'єктивна оцінка потім потрапляє до баз даних і проявляється в результатах використання цих баз». У такому разі ШІ починає прогнозувати не злочини, а поліцейські операції.

Зараз же, за словами одного з поліцейських, використання ШІ в роботі правоохоронних органів подібно до «клаптевої ковдри, вона не скоординована, застосовується відповідно до різних стандартів у різних ситуаціях, і результати теж виходять різними».

Правозахисники зазначають, що використання ШІ в цій галузі «загрожує значними» порушеннями прав людини.

Тому методики використання ШІ у поліцейській діяльності потребує більш досконалих досліджень.

УДК 343.1 + 004

БАНДУРКА ОЛЕКСАНДР МАРКОВИЧ

доктор юридичних наук, професор,

академік Національної академії правових наук України,

заслужений юрист України,

професор кафедри теорії та історії держави і права факультету № 1

Харківського національного університету внутрішніх справ

ОКРЕМІ АСПЕКТИ ВИКОРИСТАННЯ

БЕЗПІЛОТНИХ ЛІТАЛЬНИХ АПАРАТІВ У СЕКТОРІ БЕЗПЕКИ

Останнім десятиріччям спостерігається значне підвищення інтенсивності використання безпілотних літальних апаратів (БПЛА), які також називають